

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

13 maart 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst
tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
en de regering van het Koninkrijk Bahrein
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend te Manama op 11 juli 2006**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	13
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	17
Advies van de Raad van State	21
Ontwerp van decreet	25
Bijlage: BLEU-overeenkomst	29
– Nederlandse tekst	31
– Engelse tekst	43

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

ALGEMENE BESPREKING

1. Betekenis van de overeenkomst

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsakkoorden. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen die niet de rechtszekerheid en politieke stabiliteit van de OESO-landen hebben, als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcredere dienst. Voor de Nationale Delcredere dienst is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. Deze dienst kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Zij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale BLEU-verdragen ‘inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, bevestigen onder meer het principe dat investeringen’ slechts kunnen worden onteigend/beperkt in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan en als er een passende, efficiënte vergoeding wordt uitgekeerd, dat wil zeggen een vergoeding die kan worden gerepatriëerd. Ook de risico’s ‘oorlog’ en ‘opstand’ worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

Tenslotte is in de verdragen een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de

UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). De verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel te Stockholm en te Parijs werd niet opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsverdragen zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit/risico.

De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer ze uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde ‘gemengde’ karakter van de investeringsovereenkomsten die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) gesloten worden, werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. De overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico’s (artikel 6, §1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het

vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft.

Het tweede en laatste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet houdt in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland

Politieke gegevens

Bahrein – een archipel bestaande uit 33 eilanden voor de kust van Saoedi-Arabië – werd op 15 augustus 1971 onafhankelijk van Groot-Brittannië. Sjeik Isa bin Salman al-Khalifa werd uitgeroepen tot emir terwijl zijn broer Khalifa bin Salman al-Khalifa premier werd. Na een confrontatie met de regering werd het in 1973 verkozen parlement in augustus 1975 ontbonden.

Het herstel van het parlement vormt sindsdien de belangrijkste eis van de sjiitische oppositie aan het adres van de soennitische Al-Khalifa-dynastie. Tussen 1994 en 1999 vielen er bij onlusten bijna 40 doden. In maart 1999 overleed sjeik Isa. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Hamad bin Isa al-Khalifa. De nieuwe koninklijke machthebber bracht een democratiseringsproces op gang waardoor hij het vertrouwen van het volk kon herwinnen. In februari 2001 werd bij referendum een Nationaal Handvest goedgekeurd dat voorzag in een scheiding der machten en in de omvorming van het land in een koninkrijk met een tweekamerparlement.

De gemeenteraadsverkiezingen van 9 mei 2002, waarbij 50 mandatarissen moesten aangeduid worden, werden gewonnen door de islamieten. De sjiitische Nationale Islamitische Wefaq behaalde 21 zetels en het Nationaal Islamitisch Forum veroverde 14 zitjes. De resterende 15 zetels gingen naar onafhankelijke kandidaten. Op 24 en 31 oktober 2002 werden voor het eerst in bijna 30 jaar parlementsverkiezingen gehouden. Die verkiezingen werden door vier sjiiti-

sche oppositiegroeperingen geboycot. Toch bracht 53,2% van de 243.000 geregistreerde kiezers zijn stem uit. Drie van de 40 zetels werden zonder stemming toegekend bij gebrek aan tegenkandidaten in drie kiesdistricten. 174 kandidaten, onder wie acht vrouwen, stelden zich kandidaat voor de 37 resterende zetels. De secularisten behaalden 21 zetels en de islamieten 19.

Sinds 15 februari 2002 is Bahrein een constitutionele monarchie. Het parlement bestaat uit twee kamers die beiden 40 leden tellen. De Kamer van Volksafgevaardigden, de Majlis al-Nuwwab, wordt verkozen door het volk voor een termijn van vier jaar. Vermits politieke partijen verboden zijn, worden de belangrijkste politieke stromingen vertegenwoordigd door verenigingen. Bahrein is het enige land in de Golfregio waar vrouwen verkiesbaar zijn. Door een decreet dat de koning in juli 2002 uitvaardigde, is het alleen die kamer die het recht heeft controle uit te oefenen op de regering. De leden van de in 1996 opgerichte Adviesraad, de Majlis al-Shura, worden niet verkozen maar aangeduid door de koning. Het zijn hoogwaardigheidsbekleders die eveneens voor een termijn van vier jaar zetelen. In november 2002 benoemde de koning zes vrouwen tot lid van de Shura.

Mensenrechten

Door de hervormingen van de voorbije jaren is de mensenrechtensituatie aanzienlijk verbeterd. Toch doen zich nog feiten voor die de toestand negatief beïnvloeden. Zo werd in september 2004 het 'Bahrain Center for Human Rights' gesloten en werd de plaatsvervangende directeur gearresteerd.

In zijn jaarrapport 2006 maakt Amnesty International (AI) melding van kritiek op de wet ter bestrijding van het terrorisme die in december 2005 aangenomen werd in het parlement. Volgens mensenrechtenactivisten en sommige parlementsleden betekent die wet een te grote aantasting van de vrijheid. Kritiek was er ook op de wet die politieke bewegingen moet regulariseren. Daarnaast wijst AI op arrestaties om politieke redenen en op het gebruik van extreem geweld bij het neerslaan van vreedzame betogingen.

Het Comité van de Verenigde Naties tegen foltering stelde in mei 2005 vast dat de toestand in Bahrein sinds 2001 positief geëvolueerd is, maar het comité sprak toch zijn bezorgdheid uit over het ontbreken van een duidelijke definitie van foltering in de wetgeving, over de amnestie voor vermeende daders van foltering en andere misdaden en over het gebrek aan

schadevergoeding voor de slachtoffers. Het comité riep de regering op om de wetgeving aan te passen teneinde geweld tegen vrouwen, met inbegrip van huiselijk geweld, te voorkomen en te bestraffen en om te vermijden dat mensen die zich schuldig maakten aan foltering en andere wrede en onmenselijke of mensonterende behandelingen, ongestraft zouden blijven.

De situatie van de vrouwen is wel verbeterd. In april 2004 werd voor het eerst een vrouwelijke minister benoemd. In augustus 2004 maakte de 'Shoura Council' bekend dat een wetsvoorstel in voorbereiding was om geweld tegen vrouwen aan te pakken. Ook de koning gaf te kennen dat de voor vrouwen discriminerende wetgeving moest aangepast worden. Begin januari 2005 organiseerde AI in Manama een bijeenkomst waarop de regeringen van de landen van de 'Gulf Cooperation Council' (GCC) aangespoord werden om de strijd tegen geweld tegenover vrouwen aan te pakken.

Economische en sociale gegevens

Bahrein telt slechts 698.585 inwoners (schatting juli 2006). Bahrain is een kleine producent van petroleum (188.000 vaten p/d). Bahrain is echter geen lid van OPEC. De export van olie was in 2005 goed voor 8,7 miljard US dollar aan inkomsten of niet minder dan 22% van het BNP van Bahrain. In het globale exportcijfer neemt de olie-uitvoer meer dan 70% voor zijn rekening.

Bahrein is succesvol bij de diversificatie van zijn economische activiteiten, zodat geen te grote afhankelijkheid wordt gecreëerd van de olie. Andere belangrijke economische activiteiten zijn de petrochemie en de aluminiumproductie. Verder zijn er het toerisme en vooral het groeiende belang van de dienstensector (informatietechnologie, gezondheidszorg, bankwezen, verzekeringen en onderwijs). Op bankgebied heeft Bahrain een internationale reputatie als een regionaal offshore bankcentrum. Bahrain bouwde de afgelopen 30 jaar immers een stevige reputatie op als het financiële hoofdcentrum van het Midden-Oosten. De Centrale Bank van Bahrain, een zeer liberale economische omgeving en goed opgeleide werkrachten dragen daartoe bij. Bahrain huisvest vandaag niet minder dan 370 'onshore' en 'offshore' conventionele en Islamitische instellingen (banken, leasingmaatschappijen, verzekerings- en herverzekeringsmaatschappijen, consultancy enzovoort), de

grootste concentratie in de gehele regio. Deze sector verschaft werk aan niet minder dan 6000 personen en levert 25% van het BNP van Bahrain.

De economie is dan ook aan minder grote conjunctuurschommelingen onderhevig dan in de buurlanden. Bahrain kent een relatief laag inflatiecijfer (2,7% in 2005). De economie leed ook minder onder de aanslagen van 11 september 2001. De regering probeert meer de nadruk te leggen op de rol van de privésector voor groei en werkgelegenheid.

De belangrijkste exportbestemmingen in 2005 waren Saoedi-Arabië (3,3%), US (2,6%) en VAE (2,3%). De belangrijkste leveranciers aan Bahrain in 2005 waren Saoedi-Arabië (36,4%), Japan (6,6%), Duitsland (6,4%), US (5,4%), UK (5%) en VAE (4,1%).

Bahrain is lid onder andere van de Verenigde Naties, de Arabische Liga, de Gulf Cooperation Council (GCC), de Islamitische Conferentie, de Organisation of Arab Petroleum Exporting Countries, de Wereldbank, het IMF, de Wereldhandelsorganisatie, de Wereldgezondheidsorganisatie. Bahrain geniet de status van de belangrijkste 'non-NATO-Ally' van de Verenigde Staten, resultaat van de langdurige goede verstandhouding van Bahrain met de US.

In januari 2006 bleek uit een studie van de 'United Nations Economic and Social Commission for Western Asia' dat Bahrain de snelst groeiende economie van de Arabische wereld is. Volgens de 'Index of Economic Freedom' opgesteld door de 'Heritage Foundation' van Wall Street Journal heeft Bahrain de meest vrije economie van het Midden-Oosten. Bahrain kent een reële groei van het BNP van 5,9% in 2005 en heeft een handelsoverschot van 12,4%. Er zijn geen wisselcontroles op de beweging van gelden, de Bahreinse Dinar is gekoppeld aan de Amerikaanse dollar, ter voorbereiding van de monetaire unie tussen de staten van de GCC in 2010.

Er zijn geen persoonlijke inkomstenbelastingen in Bahrain, geen weeldebelastingen noch vermogenstaksen of erfenisrechten.

Bahrain heeft een uitstekend wegennetwerk. Tussen Bahrain en Qatar wordt een nieuwe wegverbinding aangelegd waarvan de werken eind 2006 starten. Bovendien heeft de Internationale luchthaven te Muharraq de meeste luchtverbindingen van de regio.

Bahrein heeft in 2004 een vrijhandelsovereenkomst gesloten met de US.

Bahrein heeft al lang ervaring met een nationaal onderwijssysteem. Het onderwijs is gratis en heeft geleid tot een laag percentage van analfabetisme. Ook de sociale zekerheid is goed ontwikkeld en de levensverwachting van de bevolking is één van de hoogste in de regio. Zuigelingensterfte is de jongste decennia sterk afgenomen en het aantal en de kwaliteit van de gezondheidscentra nemen toe. Ook groeit het aantal privéklinieken naarmate de economie zich beter ontwikkelt.

Bahrein bekleedt dan ook een zeer goede 39e plaats op de 'Human Development Index' 2002 van de Verenigde Naties.

Export- en importcijfers Vlaanderen – Bahrein

Vlaanderen voerde in 2005 voor 38,2 miljoen euro uit naar Bahrein.

Na twee jaar van bijzonder sterke groei – de uitvoer steeg tussen 2002 en 2004 met maar liefst 85% – ging het in 2005 plots heel wat minder met de Vlaamse afzet in Bahrein. Deze was inderdaad nog goed voor iets meer dan 38 miljoen euro, of een terugval met ruim 25%. Bahrein is dan ook teruggevallen naar de 90e plaats als exportbestemming van Vlaanderen met een aandeel van 0,02% (2004: 0,03%) in de totale Vlaamse uitvoer.

Belangrijkste Vlaamse exportproducten naar Bahrein (2005):

- minerale brandstoffen (24,60%);
- machines en mechanische werktuigen (16,56%);
- elektrische machines (8,67%);
- edelstenen, edele metalen, diamant (8,44%);
- kunststof en toepassingen (8,39%).

De exportdaling wordt veroorzaakt door de spectaculaire terugval (-61,97%) van de afzet van machines en elektrisch materieel. Deze sector was in 2005 niettemin nog altijd goed voor ruim 25% van de Vlaamse uitvoer naar Bahrein. De export van edele metalen en diamant (+50,61%) en vooral van kunststof en rubber (+113,15%) ging er daarentegen sterk op vooruit.

Vlaanderen voerde in 2005 voor 27,2 miljoen euro aan goederen uit Bahrein in.

Na de sterke terugval van de invoer in 2003, ging het in 2004 opnieuw steil bergop. Ook in 2005 ging de Vlaamse invoer uit Bahrein er sterk op vooruit. In 2005 nam de invoer toe met meer dan 33% in vergelijking met het jaar voordien. Bahrein was in 2005 opgerukt naar de 98e plaats als leverancier van Vlaanderen met een aandeel van 0,02% (2004: 0,01%) in de totale Vlaamse invoer.

Belangrijkste Vlaamse invoerproducten uit Bahrein (2005):

- minerale brandstoffen (79,53%);
- auto's, tractoren, motorrijwielen, fietsen (10,61%);
- rubber en toepassingen (5,11%);
- katoen (2,88%);
- synthetische of kunstmatige stapelvezels (1,20%).

De invoer van minerale producten, meer bepaald minerale brandstoffen, ging er bijzonder sterk (+52,88%) op vooruit. Deze sector was in 2005 goed voor bijna 80% van de Vlaamse import uit Bahrein. Ook de invoer van kunststof en rubber (+33,41%) en vooral van vervoermaterieel (+124,79%) nam opvallend toe. De aankopen van textiel (-66,93%) echter werden sterk teruggeschoefd.

Het investeringsklimaat in Bahrein

Bahrein is zoals veel andere landen lid van het 'Multilateral Investment Guarantee Agency – MIGA', dat deel is van de Wereldbank. MIGA verzekert onder andere het politieke risico van buitenlandse investeringen, verleent technische assistentie aan minder ontwikkelde landen om het investeringsklimaat te verbeteren en doet aan geschillenbeslechting in verband met investeringen via arbitrage. Bahrein heeft in 1995 het verdrag van de Wereldbank ondertekend, namelijk de 'Convention on Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States ICSID' (in werking getreden op 15 maart 1996).

De Delcrederedienst deelt Bahrein in onder het hoogste commercieel risico (categorie C) maar ziet het als het lichtste politiek risico (categorie '1' op een lijst tot 7).

Bahrein scoort goed op de Transparency International ranglijst van corruptie 2006, het bekleedt de 36e plaats.

Volgens het World Economic Forum (WEF) is Bahrein de derde meest competitieve economie in de Arabische wereld.

Het aantrekken van buitenlandse investeringen en de diversificatie van de economie vormen al sinds begin van de jaren '90 het zwaartepunt van het beleid. In 1991 werd de Bahrein Development Bank opgericht, gevolgd in 1992 door de Bahrein Marketing and Promotion Office, die allebei als doel hadden de internationale private investeringen aan te trekken. In 1996 werd een afdeling van de Verenigde Naties geopend die joint ventures moest helpen opzetten. In oktober 2004 opende het ministerie van Handel een 'Bahrein Investors Center – BIC' dat een enig loket is zowel voor buitenlandse als voor binnenlandse investeerders. Bedoeling is de goedkeuringsprocedures en gunningprocedures te stroomlijnen en vereenvoudigen, en daarin is BIC met brio geslaagd. Vandaag wordt, volgens het ministerie van Handel, binnen 24 uur niet minder dan 80% van de vergunningsaanvragen behandeld en verwerkt, 10% wordt binnen de vijf werkdagen afgehandeld en nog eens 10%, de meest complexe dossiers doorgaans in verband met leefmilieu, energie en volkgezondheid, worden afzonderlijk behandeld op een 'case by case'-basis.

Verder is er de Bahrein's Economic Development Board die het juiste investeringsklimaat voor buitenlandse directe investeringen verschaft.

Bahrein biedt buitenlandse investeerders een open stabiele economie met enkele beperkingen gerelateerd onder andere aan werkgelegenheid.

Bahrein laat alleen 100% buitenlandse eigendom toe van nieuwe industriële entiteiten en van vertegenwoordigingskantoren of filialen.

Bahrein kent een zeer goed uitgewerkte transportinfrastructuur. De telecommunicatiestructuur werd al in 1999 gedigitaliseerd.

Een nieuwe wet op de privatisering trad in werking in juli 2003: Legislative Decree N° 41 of 2002. Artikel 4 van deze wet bepaalt dat het privatiseringsprogramma openstaat voor de volgende sectoren: producerende nijverheid en diensten, in het bijzonder de toeristische sector, communicatie, transport, elektriciteit en water, haven- en luchthavensector, olie en gasnijverheid, postdiensten en zelfs om het even

welke andere dienst en productiesector. In 2004 was Bahrein de eerste Golfstaat met een volledig geliberaliseerde telecommarkt. De monopoliepositie van Batelco werd doorbroken. Een 15 jaar lopende licentie werd toegewezen aan de Mobile Telecommunication Co. (MTC) van Koeweit. Een derde mobiel telefoonnet is in de maak. Ook de transportsector werd geprivatiseerd. De privatisering van de sectoren water, elektriciteit en havenbeheer zijn lopende.

Volgende grote projecten zijn ter studie of in uitvoering: een brug van 40 km lengte tussen Bahrein en Qatar, de bouw van het Bahrein Financieel Harbor Center op land dat op de zee werd gewonnen en verschillende toeristische projecten eveneens op de zee veroverd.

Bahrein waarborgt de werking van de vrije markt en garandeert de bescherming van de rechten van de investeerders via zijn handelsrecht (ook op het vlak van de intellectuele eigendom). In 1995 werd het Commercial Arbitration Centre opgericht dat in een snelle handelsgeschillenbeslechting voorziet.

Bahrein vormt dan ook een strategische uitvalsbasis voor investeerders die de regio van de 'Gulf Cooperation Council – GCC' bewerken vanuit Bahrein. De GCC bestaat uit Koeweit, Qatar, Oman, Saoedi-Arabië, Bahrein en de Verenigde Arabische Emiraten. Het is één van de aantrekkelijke opkomende regionale economieën met een gezamenlijke afzetmarkt van om en bij de 60 miljoen mensen en een gezamenlijk geraamd BNP van 500 miljard US dollar, dat bovendien met 5,5% gemiddeld jaarlijks groeit.

De overheid promoot investeringen ter diversificatie van de economie, onder andere in de volgende sectoren:

- industriële sector (grootschalige projecten in aluminium, petrochemie, gas en scheepsherstellingen enerzijds en anderzijds de kleine en middelgrote nijverheid zoals papier en hout, voedselnijverheid, airconditioning enzovoort);
- bank- en verzekeringswezen: hetzij via 'offshore banking units' of via dochterondernemingen van buitenlandse banken. De verzekeringsindustrie is een van de belangrijkste economische en financiële activiteiten in Bahrein;
- toerisme: hotels, restaurants, vakantiecentra, sportactiviteiten enzovoort. Er is een moderne infrastructuur, Bahrein is een archipel met een strategische positie in de regio, er zijn tal van his-

torische en culturele sites. De opening van de weg tussen Saoedi-Arabië en Bahrein draagt bij tot de ontwikkeling van deze sector;

- landbouwsector: ondanks het feit dat er een beperkte hoeveelheid aan bebouwbare oppervlakte is, zijn nog steeds kansen onbenut gebleven, voornamelijk in de pluimveector, visserij en andere deelsectoren van de voedingsnijverheid.

Andere kansrijke sectoren zijn telecommunicatie, medische uitrusting en waterbehandeling.

De vijf belangrijkste investeerders in Bahrein sinds 2002 zijn USA (17%, met 18 projecten), VAE (12% met 13 projecten), India (11% met 12 projecten), Verenigd Koninkrijk (10% met 11 projecten) en Koeweit (7% met 8 projecten).

Buitenlandse investeerders krijgen dezelfde behandeling als de eigen bedrijven, waaronder vrijstelling van vennootschapsbelasting, geen beperking op repatriëring van kapitaal en winst, rechtenvrije toegang tot de landen van de GCC voor goederen van oorsprong Bahrein enzovoort.

Er zijn twee vrije zones (Mina Sulman – de belangrijkste haven van Bahrein – en North Sitra Industrial Estate) voor opslag van ingevoerde goederen in afwachting van de wederuitvoer en een rechtenvrije zone voor de invoer van machines en uitrustingsgoederen. Een nieuwe vrije zone is gepland in Hidd.

Bahrein sloot volgende verdragen (tussen haakjes wordt telkens de datum van inwerkingtreding vermeld)

Investeringsverdragen: Algerije (6/5/2003), China (4/1/2000), Egypte (29/9/1997), Jordanië (7/5/2000), Maleisië (31/8/2000), Marokko (4/9/2001), Syrië (19/6/2001) en USA (30/5/2001). Ook met de Filipijnen en met het Verenigd Koninkrijk werd een investeringsverdrag gesloten.

Dubbelbelastingverdragen: Algerije (29/9/2003), Egypte (29/9/1997), Frankrijk (9/1/1994), Maleisië (8/2/1999), Marokko (2/10/2001), Singapore (31/12/2004), Thailand (27/12/2003) en het Verenigd Koninkrijk (12/4/1991).

Technische en handelsgerelateerde samenwerkingsovereenkomsten: Australië (15/5/1979), Bangladesh (7/8/1992), China (7/6/1990), Egypte (24/7/1994),

Frankrijk (26/7/1977), Griekenland (15/5/1975), India (19/4/1983), Jordanië (22/1/1976), Marokko (2/10/2001), Rusland (15/5/2001), Singapore (6/6/1979), Syrië (14/10/1996), Tunesië (11/8/1975), Turkije (6/8/1991) en Zuid-Korea (5/6/1984).

Vrijhandelsovereenkomst met USA: (werd voorafgegaan door het ‘Trade and Investment Framework Agreement – TIFA’ d.d. 18/06/2002) ondertekend op 14/09/2004.

Onderhandelingen met EU zijn aan de gang in verband met het sluiten van een GCC vrijhandelsakkoord.

België heeft geen overeenkomst ter voorkoming van dubbele belastingen met Bahrein, evenmin lopen er onderhandelingen in die zin.

Belgische/Vlaamse investeringen in Bahrein: Dredging International (Zwijndrecht) sleepte een contract in de wacht om op een kunstmatig eiland (Lulu Island) een hotel en een commercieel centrum te bouwen. Tractebel (Brussel) ondertekende een overeenkomst ter grootte van 500 miljoen US dollar om een elektriciteitscentrale te bouwen van 1000 MW (Al. Ezzal Power Co.) en gedurende 20 jaar uit te baten. Tractebel kreeg nog een tweede contract ter waarde van 1,25 miljard US dollar, namelijk in een joint venture (HIDD Power Company) met twee andere buitenlandse bedrijven voor een geïntegreerd petrochemisch, elektriciteits- en waterbedrijf. Andere Belgische/Vlaamse investeerders in Bahrein zijn de groep Sarens (Wolvertem – transportsector) en de groep Cegelec (Brussel, onder andere elektriciteit en industriële sector), die al aanwezig is in Bahrein sedert 1971 via een joint venture (dochteronderneming Comsip AL A'ALI).

3. Ontstaan van de overeenkomst

De voorbije dertig jaar sloot de BLEU verscheidene overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen met landen die geen lid waren van de OESO.

Het sluiten van een investeringsverdrag met Bahrein vormt sedert 2001 een prioriteit.

De onderhandelingen vonden plaats in Manama op 5 en 6 november 2002. Zij werden succesvol afgesloten

met de parafering van de ontwerptekst op 6 november 2002.

De overeenkomst werd opgemaakt in het Nederlands, het Frans, het Arabisch en het Engels. De Engelse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

Tijdens haar vergadering d.d. 10 juli 2003 (VR/PV/2003/31 – punt 53) besliste de Vlaamse Regering haar goedkeuring te hechten aan de ontwerpovereenkomst. Tevens gelastte zij de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid om de overeenkomst te ondertekenen of daartoe machtiging te verlenen aan de vertegenwoordiger van de Vlaamse of de federale overheid.

De ondertekening vond plaats te Manama op 11 juli 2006.

SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMST MET HET KONINKRIJK BAHREIN

1. Inhoud van de overeenkomst

De BLEU-typetekst

De geparafeerde overeenkomst met Bahrein bevat slechts enkele afwijkingen die hierna worden toegevoegd.

Hieronder gaat eerst een gedetailleerde bespreking van de BLEU-typetekst.

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de typetekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De bescherming vindt men terug in de artikelen 3, 4 en 7 tot en met 9. Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie terwijl artikel 4 stelt dat de inves-

teerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 5 stelt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt en dat zij die wetgeving stelselmatig moeten verbeteren.

Artikel 6 bepaalt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers en naar een verbetering van die normen.

Artikel 7 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoir is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Artikel 8 regelt de overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer als principe geldt.

Artikel 9 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding heeft uitbetaald aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Artikel 10 stelt dat wanneer een vraagstuk betreffende investeringen geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, de investeerders van de andere partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

In artikel 11 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van

een andere partij gesloten werden, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 12 en 13 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze typeovereenkomst.

De overeenkomstsluitende partijen dienen ernaar te streven geschillen in de mate van het mogelijke door onderhandeling te regelen. Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 12 dat het geschil, naar keuze van de investeerder, voorgelegd wordt aan hetzij de bevoegde rechtsmacht van de staat waar de investering gedaan werd, hetzij aan internationale arbitrage. Elke partij geeft haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming om elk geschil aan dergelijke arbitrage te onderwerpen. Dit houdt in dat de partijen afstand doen van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve en rechtsmiddelen te verzoeken. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend. Geen enkele overeenkomstsluitende partij kan hierbij als verweer aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 13 handelt over eventuele geschillen tussen de partijen wat de uitlegging of toepassing van deze overeenkomst betreft. Als een minnelijke schikking via diplomatieke weg mislukt, wordt het geschil voorgelegd eerst aan een gemengde commissie van vertegenwoordigers van de partijen. Wordt nog steeds geen oplossing gevonden, wordt het aan een college van drie scheidsrechters voorgelegd. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Die twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen aangesteld worden, kan een partij zulk verzoek richten tot de voorzitter of ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Artikel 14 stelt de investeringen die aan de overeenkomst voorafgegaan zijn, gelijk met de investeringen na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

Artikel 15 bepaalt de inwerkingtreding en de duur van de overeenkomst. De typeovereenkomst treedt

een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging, in werking. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

Afwijkingen van de BLEU-typetekst in de overeenkomst met de regering van het Koninkrijk Bahrein

De typetekst van de BLEU, door de Vlaamse Regering op 29 juni 1994 goedgekeurd, werd door de partners bijna volledig aanvaard. Alle basisprincipes van de BLEU werden dus goedgekeurd en in de ontwerp-tekst van de overeenkomst opgenomen.

De geparafeerde tekst bevat slechts enkele afwijkingen, die hierna worden toegelicht. De meeste verschillen zijn slechts vormelijk.

Artikel 1, §2, a., wordt aangevuld met de zinsnede “als bepaald overeenkomstig de wetten en voorschriften van de overeenkomstsluitende partij op wier grondgebied de goederen (‘the property’) zich bevinden”. Zonder verwijzing naar ‘property’ rijst in het islamitische recht een moeilijkheid op. ‘Property’ is een wel omschreven islamitisch concept dat in de tekst van de definities ook op die plaats moet vermeld worden.

In artikel 1, §4, hanteren de BLEU en Bahrein hun eigen definities met betrekking tot de omschrijving van hun grondgebied.

In artikel 3 (bescherming van investeringen) worden op voorstel van Bahrein de paragrafen 3 en 4 toegevoegd.

De artikelen 5 en 6 (milieu- en sociale clausules) werden integraal aanvaard met uitzondering van de verwijzing naar consultaties in §4. Voor Bahrein vallen die consultaties onder de artikelen 11 en 12 (geschillen).

In artikel 8 (overmakingen) wordt in §2 “een passend deel van hun verdiensten” weggelaten. In §3 wordt “op contante transacties in de gebruikte munt” weggelaten.

Artikel 11 (bijzondere overeenkomsten) wordt geschrapt. De overige artikelen worden hernoemd.

In de titel van het nieuwe artikel 11 (geschillenregeling) wordt de verwijzing naar “investeringen” geschrapt. In §1 wordt de zin “De kennisgeving gaat

vergezeld van een behoorlijk toegelichte nota” vervangen door “De kennisgeving gaat indien mogelijk vergezeld van een gedetailleerde nota waarin de geschilpunten worden toegelicht”. In §4 worden de internationale arbitrageorganen beperkt tot UNCITRAL en ICSID. Paragraaf 6 wordt toegevoegd. Die paragraaf is uitgebreider en beter geformuleerd dan de BLEU-typetekst. Paragraaf 8 wordt toegevoegd met bijkomende specificatie “haar soevereine immuniteit”.

De titel van het nieuwe artikel 12 wordt ingekort tot “geschillen tussen de overeenkomstsluitende partijen”. De tekstsuggestie van de Bahreini-delegatie wordt overgenomen (beter Engels, vermijden van oprichten van een ‘gemengde commissie’, oplossing voor mogelijk belet van de voorzitter van het Internationaal Gerechtshof bij benoeming, gedetailleerde omschrijving van de verdeling van de gerechtskosten).

In het nieuwe artikel 14 (inwerkingtreding en duur) wordt gesteld dat de overeenkomst, na een periode van tien jaar, nog twaalf maanden van kracht blijft met ingang van de dag waarop een partij de andere partij schriftelijk in kennis gesteld heeft van de beëindiging.

Een innovatie is de inlassing van een bepaling over de randvoorwaarden voor investeringen, namelijk milieu- en arbeidsmaatregelen, telkens opgenomen in de artikelen 5 en 6. Dit gebeurde op voorstel van de BLEU. De overeenkomstsluitende partijen moeten erop toezien dat hun wetgeving een hoog niveau van milieubescherming waarborgt en dat zij arbeidsnormen vastlegt die in overeenstemming zijn met de universeel erkende rechten van de werknemers. Ze moeten alles in het werk stellen om die wetgeving voortdurend bij te sturen. De nationale wetgeving mag niet versoepeld worden teneinde investeringen aan te moedigen. De overeenkomstsluitende partijen bevestigen de verbintenissen die ze aangegaan zijn in het kader van internationale overeenkomsten. Tenslotte erkennen zij dat onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt tot bijsturing van hun wetgeving.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Raad van State

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft zich op 29 november 2006 aangesloten bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In zijn advies d.d. 11 januari 2007 maakte de Raad van State geen opmerkingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Fientje MOERMAN

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het Koninkrijk Bahrein inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Manama op 11 juli 2006

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de het Koninkrijk Bahrein inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Manama op 11 juli 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Fientje MOERMAN

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Brussel, 29 november 2006
RVP-IT/06-016

Aan de heer Koen Jongbloet
Afdelingshoofd
Departement Internationaal Vlaanderen
Boudewijnlaan 30

1000 BRUSSEL

Betreft: Principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het koninkrijk Bahrein, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Manama op 11 juli 2006

Geachte heer,

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft de teksten van bovenvermeld ontwerpdecreet ontvangen en doorgenomen en sluit zich aan bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, tekenen wij,

met vriendelijke groeten,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Philippe Muyters
voorzitter

kopie : minister Bourgeois

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

CDC

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 41.977/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 20 december 2006 door de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het Koninkrijk Bahrein inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Manama op 11 juli 2006", heeft op 11 januari 2007 het volgende advies gegeven:

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

CDC

41.977/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren

M. VAN DAMME,

kamervoorzitter,

J. BAERT,
W. VAN VAERENBERGH,

staatsraden,

M. RIGAUX,
M. TISON,assessoren van de
afdeling wetgeving,

Mevrouw

A. BECKERS,

griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de het Koninkrijk Bahrein inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te

Manama op 11 juli 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 16 februari 2007.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

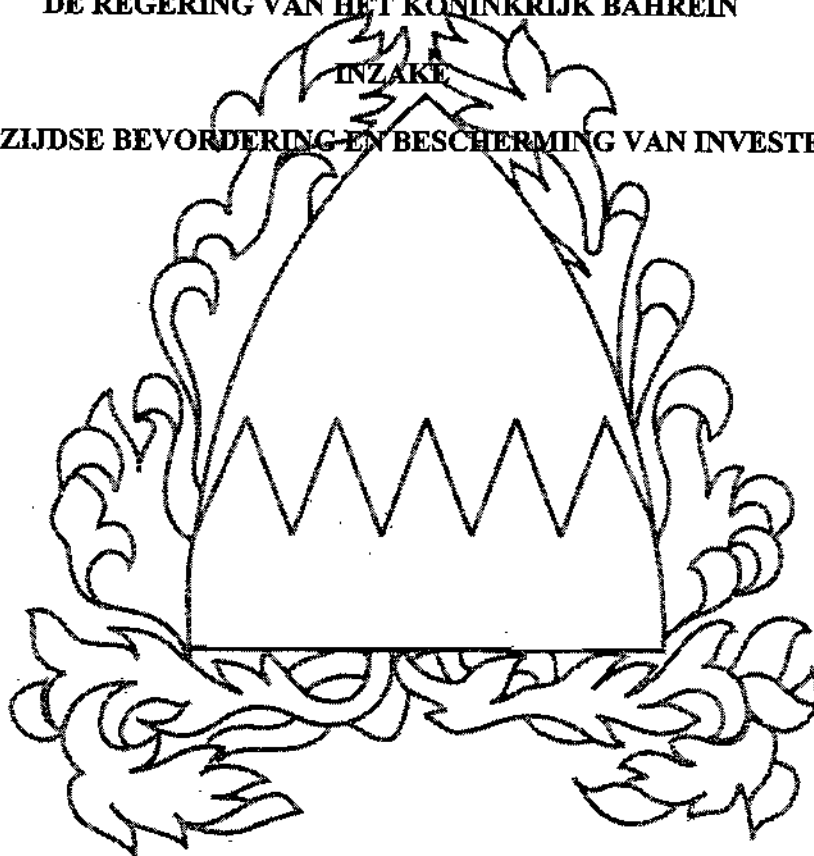
Fientje MOERMAN

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

BIJLAGEN

OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE
EN
DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BAHREIN
INZAKE
DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN

**OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE
EN
DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BAHREIN
INZAKE
DE WEDERZIJDS BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN**

**DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIË
DE VLAAMSE REGERING,
DE WAALSE REGERING,
DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING,
EN
DE REGERING VAN HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG**

EN

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BAHREIN

(hierna te noemen “de Overeenkomstsluitende Partijen”),

VERLANGENDE hun economische samenwerking te versterken door voor investeringen door investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij gunstige voorwaarden te scheppen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij,

ZIJN het volgende overeengekomen:

ARTIKEL 1

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Voor de toepassing van deze Overeenkomst betekent de term:

1. “investeerder”:

- a) de “onderdanen”, zijnde elk natuurlijk persoon die volgens de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of het Koninkrijk Bahrein wordt beschouwd als een onderdaan van het Koninkrijk België of van het Groothertogdom Luxemburg dan wel van het Koninkrijk Bahrein;
- b) de “vennootschappen”, zijnde elke rechtspersoon die is opgericht in overeenstemming met de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of van het Koninkrijk Bahrein en waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is op het grondgebied van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg dan wel van het Koninkrijk Bahrein.

2. “investeringen”: alle soorten vermogensbestanddelen en elke rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng in speciën, natura of diensten, die worden geïnvesteerd of geherinvesteerd in welke economische sector ook.

Als investeringen in de zin van deze Overeenkomst gelden in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- a) roerende en onroerende goederen, alsmede andere zakelijke rechten zoals hypotheeken, retentierechten, pandrechten, rechten van vruchtgebruik en soortgelijke rechten, als bepaald overeenkomstig de wetten en voorschriften van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de goederen zich bevinden;
- b) aandelen, rechten die verband houden met deelneming in ondernemingen en alle andere vormen van kapitaaldeelname, zelfs minoritaire of onrechtstreeks, in vennootschappen die zijn opgericht op het grondgebied van een der Overeenkomstsluitende Partijen;
- c) obligaties, tegeden en gelijk welke prestatie die economische waarde heeft;
- d) auteursrechten, rechten van industriële eigendom, technische werkwijzen, handelsnamen, goodwill; en
- e) concessies verleend krachtens het publiekrecht of een overeenkomst, met inbegrip van concessies voor het opsporen, ontginnen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Veranderingen in de rechtsvorm waarin vermogensbestanddelen en kapitaal werden geïnvesteerd of geherinvesteerd doen geen afbreuk aan de omschrijving ervan als “investering” als bedoeld in deze Overeenkomst.

3. “opbrengst”: de inkomsten die een investering oplevert, en met name, doch niet uitsluitend, winst, rente, vermogensaanwas, dividenden, royalty's en andere rechten.

4. “grondgebied”:

- a) het grondgebied van het Koninkrijk België en het grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg evenals de zeegebieden, zo deze er zijn, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren van het Koninkrijk België uitstrekken en waarin het Koninkrijk België, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefenen met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen; en
- b) het grondgebied van het Koninkrijk Bahrein evenals de zeegebieden, de zeebodem en de ondergrond daarvan waarin het Koninkrijk Bahrein, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent

5. “milieuwetgeving”: de in de Overeenkomstsluitende Partijen van toepassing zijnde wetten en voorschriften of elke hierin vervatte bepaling die voornamelijk verband houden met milieubescherming of het voorkomen van elk gevaar voor het leven of de gezondheid van mensen, dieren of planten middels:

- a) het voorkomen, verminderen of controleren van de uitstoot, de lozing of de emissie van verontreinigende stoffen of voor het milieu schadelijke producten;
- b) het controleren van voor het milieu gevaarlijke of toxische chemische producten, stoffen, materialen en afvalstoffen en het verspreiden van informatie daaromtrent;
- c) het beschermen en in stand houden van in het wild levende dier- en plantensoorten, met inbegrip van met uitroeiing bedreigde soorten, hun habitat en de speciaal beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partijen;

6. “arbeidswetgeving”: de in de Overeenkomstsluitende Partijen van toepassing zijnde wetten en voorschriften of elke hierin vervatte bepaling die rechtstreeks verband houden met de hierna opgesomde internationaal erkende rechten van de werknemers:

- a) het recht op vereniging;
- b) het recht op organisatie en collectieve onderhandelingen;
- c) het verbod op gelijk welke vorm van gedwongen of verplichte arbeid;
- d) een minimumleeftijd voor de tewerkstelling van kinderen;
- e) aanvaardbare arbeidsvoorwaarden met betrekking tot het minimumloon en de arbeidsduur, alsmede met betrekking tot de veiligheid en gezondheid.

ARTIKEL 2

BEVORDERING VAN INVESTERINGEN

- 1. Elke Overeenkomstsluitende Partij bevordert op haar grondgebied investeringen van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij en laat zodanige investeringen toe in overeenstemming met haar wetgeving.
- 2. Elke Overeenkomstsluitende Partij staat het sluiten en uitvoeren van licentieovereenkomsten en overeenkomsten inzake commerciële, administratieve of technische bijstand toe, voor zover deze activiteiten verband houden met zodanige investeringen.

ARTIKEL 3

BESCHERMING VAN INVESTERINGEN

1. Alle investeringen, zij het rechtstreekse of onrechtstreekse, door investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen genieten op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij een eerlijke en rechtvaardige behandeling.
2. Onder voorbehoud van maatregelen die noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde, genieten deze investeringen een voortdurende bescherming en zekerheid, met uitsluiting van elke onredelijke of discriminatoire maatregel die, in rechte of in feite, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de liquidatie van deze investeringen zou kunnen belemmeren.
3. De in de eerste twee leden beschreven behandeling en bescherming moeten ten minste gelijk zijn aan die welke de investeerders van een derde Staat genieten en ze mogen in elk geval niet minder gunstig zijn dan die waarin het internationaal recht voorziet.
4. Deze behandeling en bescherming strekken zich evenwel niet uit tot de voorrechten die een Overeenkomstsluitende Partij toekent aan de investeerders van een derde Staat op grond van zijn lidmaatschap van of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of iedere andere vorm van regionale economische organisatie.

ARTIKEL 4

NATIONALE BEHANDELING EN MEEST BEGUNSTIGDE NATIE

1. In alle aangelegenheden met betrekking tot de behandeling van investeringen genieten de investeerders van elke Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij de nationale behandeling en de behandeling van meest begunstigde natie.
2. Met betrekking tot de werking, het beheer, het onderhoud, het gebruik, het genot, de verkoop of de vervreemding van investeringen dient elke Overeenkomstsluitende Partij investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied een behandeling toe te kennen die niet minder gunstig is dan de behandeling die wordt toegekend aan haar eigen investeerders of de investeerders van een andere Staat, zo laatstgenoemde behandeling gunstiger is.
3. Deze behandeling behelst geenszins de voorrechten die door een Overeenkomstsluitende Partij worden verleend aan investeerders van een derde Staat in het kader van diens participatie in of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of enige andere vorm van regionale economische organisatie.
4. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing op belastingzaken.

ARTIKEL 5

MILIEU

1. In het besef dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft haar eigen niveau van nationale milieubescherming te bepalen en de beleidslijnen en prioriteiten ter zake van milieu en ontwikkeling vast te leggen alsmede haar ad hoc wetgeving dienovereenkomstig aan te nemen of te wijzigen, dient elke Overeenkomstsluitende Partij erop toe te zien dat haar wetgeving een hoog niveau van milieubescherming waarborgt en alles in het werk te stellen om voornoemde wetgeving voortdurend bij te sturen.
2. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat het niet passend is de nationale milieuwetgeving te versoepelen teneinde investeringen aan te moedigen. Elke Overeenkomstsluitende Partij dient er dan ook op toe te zien dat geen vrijstelling of enige andere afwijking van voornoemde wetgeving wordt toegestaan en dat ook geen mogelijkheid tot vrijstelling of andere afwijking wordt geboden teneinde het doen, onderhouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied aan te moedigen.
3. De Overeenkomstsluitende Partijen bevestigen andermaal de verbintenissen die ze zijn aangegaan in het kader van internationale milieuovereenkomsten. Ze zien erop toe dat deze verbintenissen in hun nationale wetgeving ten volle worden erkend en toegepast.
4. De Partijen erkennen dat de onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt om de voorschriften inzake milieubescherming bij te sturen.

ARTIKEL 6

ARBEID

1. In het besef dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft haar eigen normen ter bescherming van de arbeid vast te leggen en haar ad hoc wetgeving dienovereenkomstig aan te nemen of te wijzigen, dient elke Overeenkomstsluitende Partij erop toe te zien dat haar wetgeving arbeidsnormen vastlegt die in overeenstemming zijn met de in artikel 1, 6^e lid opgesomde internationaal erkende rechten van de werknemers en ze voortdurend bij te sturen.
2. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat het niet passend is de nationale arbeidswetgeving te versoepelen teneinde investeringen aan te moedigen. Elke Overeenkomstsluitende Partij dient er dan ook op toe te zien dat geen vrijstelling of enige andere afwijking van deze wetgeving wordt toegestaan en dat ook geen mogelijkheid tot vrijstelling of andere afwijking wordt geboden teneinde het doen, onderhouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied aan te moedigen.
3. De Overeenkomstsluitende Partijen bevestigen andermaal de verbintenissen die ze zijn aangegaan als lid van de Internationale Arbeidsorganisatie alsmede hun verbintenissen op grond van de Verklaring van de IAO inzake de beginselen en fundamentele arbeidsrechten en de follow-up ervan. De Overeenkomstsluitende Partijen zien erop toe dat de in artikel 1, 6^e lid opgesomde beginselen en universeel erkende rechten van de werknemers worden erkend en beschermd middels hun nationale wetgeving.
4. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat de onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt om de normen ter bescherming van de arbeid bij te sturen.

ARTIKEL 7

ONTNEMING EN EIGENDOMSBEPERKING

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich geen enkele maatregel tot onteigening of nationalisatie noch enige andere maatregel te treffen die tot gevolg heeft dat aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij rechtstreeks of onrechtstreeks de hun toebehorende investeringen op haar grondgebied worden ontnomen.
2. Wanneer om redenen van openbaar nut, veiligheid of nationaal belang van het bepaalde in het eerste lid moet worden afgeweken, dienen de volgende voorwaarden te worden vervuld:
 - a) de maatregelen worden genomen met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang;
 - b) de maatregelen zijn niet discriminatoir of in strijd met bijzondere verbintenissen;
 - c) de maatregelen gaan vergezeld van voorzieningen voor de betaling van een billijke en reële schadeloosstelling.
3. Het bedrag van deze schadeloosstelling komt overeen met de marktwaarde van de investeringen op de dag voordat de maatregelen werden genomen of bekendgemaakt.
4. De schadeloosstelling wordt uitgekeerd in de munt van de Staat waarvan de investeerder onderdaan is of in een andere omwisselbare munt. Ze moet zonder onnodige vertraging worden betaald en moet vrij kunnen worden overgemaakt. Ze levert rente op tegen een gewone commerciële rentevoet vanaf de datum van de vaststelling van het bedrag tot de datum van uitbetaling.
5. Aan investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij die verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen wegens oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, een nationale noodtoestand of opstand op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, wordt door laatstgenoemde, wat de restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, een behandeling toegekend die ten minste gelijk is aan die welke die Overeenkomstsluitende Partij aan investeerders van de meestbegunstigde natie toekent.

ARTIKEL 8

OVERMAKINGEN

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij de toelating om alle met een investering verband houdende uitkeringen vrij over te maken. Deze omvatten in het bijzonder:
 - a) bedragen bestemd om de investering tot stand te brengen, te behouden of uit te breiden;
 - b) bedragen bestemd voor het nakomen van contractuele verbintenissen, met inbegrip van de bedragen die nodig zijn voor de terugbetaling van leningen, royalty's en andere betalingen voortvloeiend uit licenties, franchises, concessies en andere soortgelijke rechten, alsmede de bezoldiging van het geëxpatriëerd personeel;
 - c) de opbrengsten uit investeringen;

- d) de opbrengst uit de gehele of gedeeltelijke liquidatie van investeringen, met inbegrip van meerwaarden of verhogingen van het geïnvesteerde kapitaal;
 - e) de in toepassing van Artikel 7 uitgekeerde schadeloosstelling.
2. De onderdanen van beide Overeenkomstsluitende Partijen, die uit hoofde van een investering toelating hebben gekregen om op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij te werken, is het tevens toegestaan hun bezoldiging over te maken naar hun land van herkomst.
 3. Alle overmakingen gebeuren in vrij inwisselbare munt, tegen de koers die op de datum van overmaking van toepassing is.
 4. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent de toelating die vereist is om de overmaking zonder onnodige vertraging uit te voeren, zonder andere lasten dan de gebruikelijke bankkosten.

ARTIKEL 9 SUBROGATIE

1. Indien één der Overeenkomstsluitende Partijen dan wel openbare instelling van deze Partij een schadeloosstelling uitkeert aan haar eigen investeerders op grond van een voor een investering verleende waarborg, erkent de andere Overeenkomstsluitende Partij dat de eerstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij of de desbetreffende openbare instelling in de rechten van de investeerders is getreden.
2. In verband met de overgedragen rechten kan de andere Overeenkomstsluitende Partij jegens de verzekeraar die in de rechten van de schadeloosgestelde investeerders is getreden, de verplichtingen laten gelden die wettelijk of contractueel op de investeerders rusten.

ARTIKEL 10 TOEPASBARE REGELS

Wanneer een vraagstuk omtrent investeringen wordt geregeld bij deze Overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene Overeenkomstsluitende Partij dan wel bij internationale overeenkomsten waarbij de Partijen partij zijn of op een later tijdstip kunnen worden, kunnen de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

ARTIKEL 11

GESCHILLENREGELING

1. Van elk geschil tussen een investeerder van de ene Overeenkomstsluitende Partij en de andere Overeenkomstsluitende Partij wordt schriftelijk kennis gegeven door de eerste Partij die een vordering instelt. De kennisgeving gaat indien mogelijk vergezeld van een gedetailleerde nota waarin de geschilpunten worden toegelicht.

2. De Partijen dienen ernaar te streven geschillen in de mate van het mogelijke door onderhandeling te regelen, indien nodig door deskundig advies in te winnen van een derde partij of anders door middel van bemiddeling tussen de Overeenkomstsluitende Partijen langs diplomatieke weg.
3. Wanneer de bij het geschil betrokken partijen niet rechtstreeks tot een minnelijke schikking zijn gekomen of het geschil niet door bemiddeling langs diplomatieke weg hebben kunnen regelen binnen zes maanden na ontvangst van de kennisgeving, wordt het, naar keuze van de investeerder, voorgelegd aan hetzij de bevoegde rechtsmacht van de Staat waar de investering werd gedaan, hetzij aan internationale arbitrage.

Elke Overeenkomstsluitende Partij geeft daartoe haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming elk geschil aan zodanige arbitrage te onderwerpen. Deze toestemming houdt in dat beide Partijen afstand doen van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve en rechtsmiddelen te verzoeken.

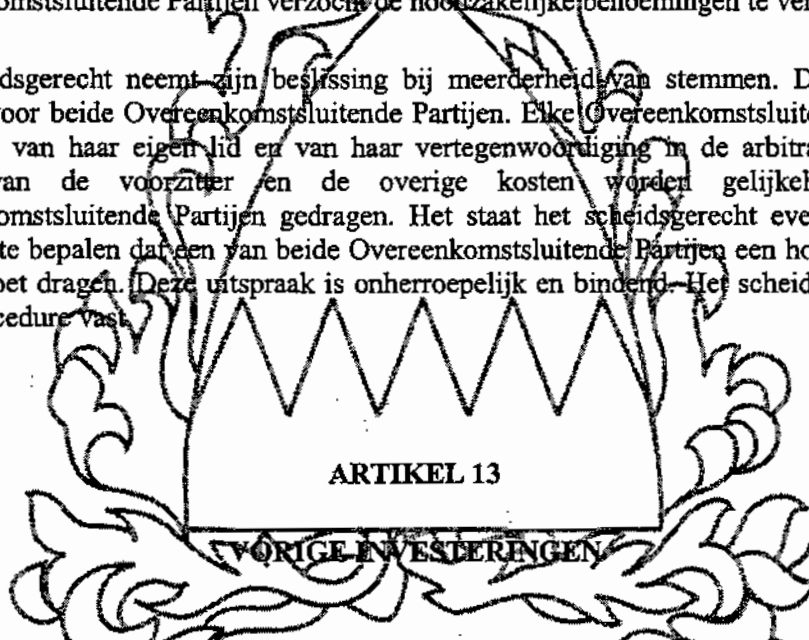
4. In geval van internationale arbitrage, wordt het geschil naar keuze van de investeerder voorgelegd aan één van de volgende instellingen:
 - a) een scheidsgerecht ad hoc, ingesteld volgens de arbitrage-regels van de Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht (U.N.C.I.T.R.A.L.);
 - b) het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen (I.C.S.I.D.), dat is opgericht krachtens het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, dat op 18 maart 1965 te Washington voor ondertekening werd opengesteld.
5. Geen van de bij een geschil betrokken Overeenkomstsluitende Partij, zal in enig stadium van de arbitrageprocedure of van de uitvoering van een scheidsrechterlijke uitspraak als verweer kunnen aanvoeren dat de investeerder die tegenpartij is bij het geschil, een vergoeding ter uitvoering van een verzekeringspolis of van de in Artikel 9 van deze Overeenkomst vermelde waarborg heeft ontvangen, die het geheel of een gedeelte van zijn verliezen dekt.
6. Het scheidsgerecht beslist op grond van het nationale recht, met inbegrip van de regels inzake wetsconflicten, van de Overeenkomstsluitende Partij die partij is bij het geschil en op het grondgebied waarvan de investering werd gedaan alsmede op grond van de bepalingen van deze Overeenkomst, van de bepalingen van de met betrekking tot de investering eventueel gesloten bijzondere overeenkomst en van de beginselen van internationaal recht.
7. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend voor de partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe ze uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving.
8. De Overeenkomstsluitende Partij die partij is bij het geschil, kan zolang de geschillenregelingsprocedure loopt, haar soevereine immuniteit niet tot haar verdediging aanvoeren.

ARTIKEL 12

GESCHILLEN TUSSEN DE OVEREENKOMSTSLUITENDE PARTIJEN

1. Geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst dienen voor zover mogelijk langs diplomatieke weg te worden beslecht.

2. Wanneer een geschil niet langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt het op verzoek van een van de Overeenkomstsluitende Partijen voorgelegd aan een scheidsgerecht.
3. Dit scheidsgerecht wordt voor elk geval afzonderlijk op de volgende wijze samengesteld. Binnen twee maanden na de ontvangst van het verzoek tot arbitrage, benoemt elke Overeenkomstsluitende Partij een lid van het scheidsgerecht. Beide scheidsmannen kiezen dan een onderdaan van een derde Staat die, mits beide Overeenkomstsluitende Partijen hiermee instemmen, wordt benoemd tot voorzitter van het scheidsgerecht. De voorzitter wordt twee maanden na de benoeming van de twee andere leden benoemd.
4. Indien de noodzakelijke benoemingen niet binnen de in het derde lid van dit artikel genoemde termijnen zijn verricht, kan één van beide Overeenkomstsluitende Partijen, indien er geen andere overeenkomst is, de president van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de president onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen of indien hij anderszins belet is om bedoelde functie te vervullen, wordt de vice-president verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de vice-president onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen of indien ook hij belet is om bedoelde functie te vervullen, wordt het Lid van het Internationale Gerechtshof dat na hem het hoogst in anciënniteit is en dat geen onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.
5. Het scheidsgerecht neemt zijn beslissing bij meerderheid van stemmen. Deze beslissing is bindend voor beide Overeenkomstsluitende Partijen. Elke Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten van haar eigen lid en van haar vertegenwoordiging in de arbitrageprocedure. De kosten van de voorzitter en de overige kosten worden gelijkelijk door beide Overeenkomstsluitende Partijen gedragen. Het staat het scheidsgerecht evenwel vrij in zijn uitspraak te bepalen dat een van beide Overeenkomstsluitende Partijen een hoger aandeel in de kosten moet dragen. Deze uitspraak is onherroepelijk en bindend. Het scheidsgerecht legt zijn eigen procedure vast.

ARTIKEL 13

EVRIE INVESTERINGEN

Deze Overeenkomst is eveneens van toepassing op investeringen die vóór de inwerkingtreding van deze Overeenkomst werden gedaan door investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, in overeenstemming met de wetten en voorschriften van laatstgenoemde.

ARTIKEL 14

INWERKINGTREDING EN DUUR

1. Deze Overeenkomst treedt in werking een maand na de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen de akten van bekrachtiging hebben uitgewisseld. Ze blijft van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar. Daarna blijft het nog twaalf maanden van kracht met ingang van de dag waarop een Overeenkomstsluitende Partij de andere Overeenkomstsluitende Partij schriftelijk in kennis heeft gesteld van de beëindiging.

2. Ten aanzien van investeringen die vóór de datum van beëindiging van de Overeenkomst zijn gedaan, blijft deze van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar vanaf de datum van beëindiging.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN te Manama, op 11 juli 2006, in tweevoud in de Nederlandse, de Franse, de Arabische en de Engelse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in uitlegging is de Engelse tekst doorslaggevend.

**VOOR DE BELGISCHE-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE:**

**VOOR DE REGERING
VAN HET KONINKRIJK BAHREIN:**

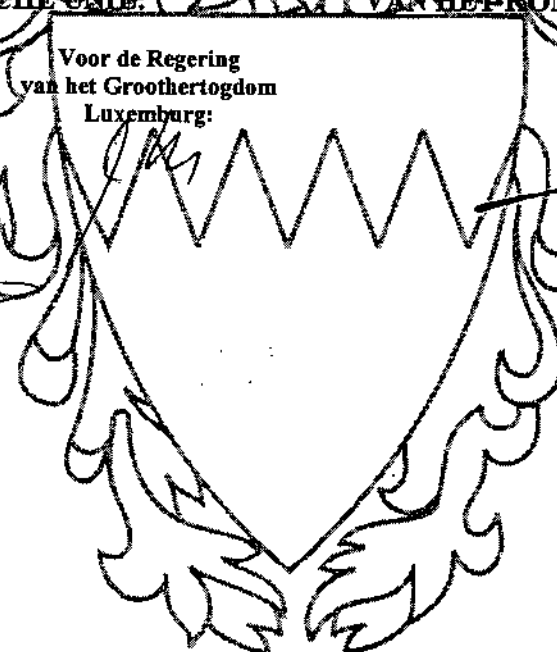
Voor de Regering
van het Koninkrijk België:

Voor de Regering
van het Groothertogdom
Luxemburg:

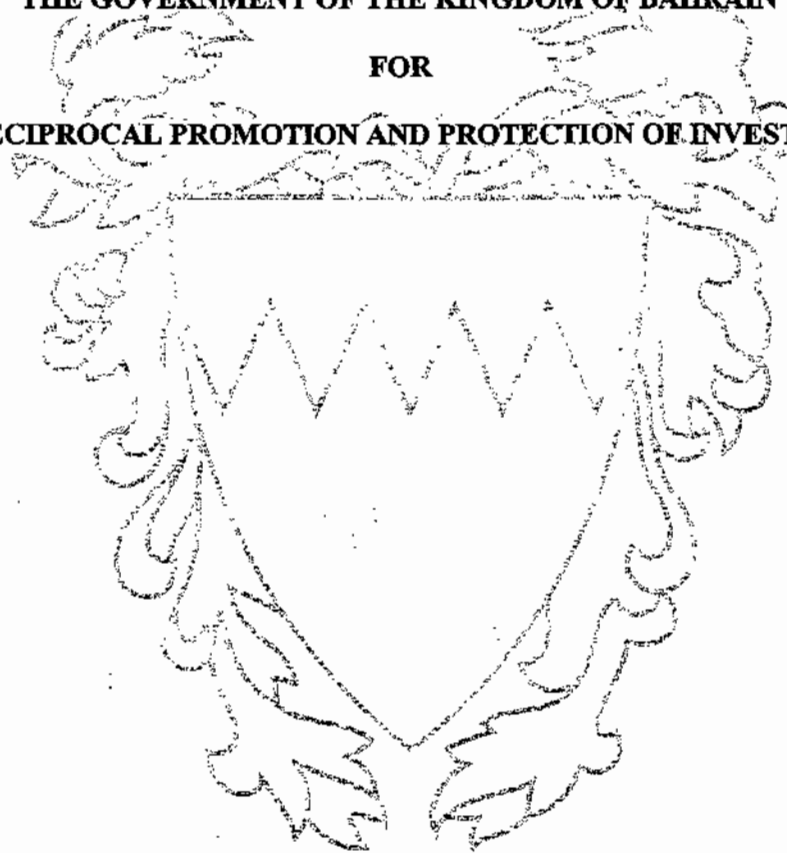
Voor de Vlaamse Regering:

Voor de Waalse Regering:

Voor de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering:

AGREEMENT
BETWEEN
THE BELGO-LUXEMBURG ECONOMIC UNION
AND
THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF BAHRAIN
FOR
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

**AGREEMENT
BETWEEN
THE BELGO-LUXEMBURG ECONOMIC UNION
AND
THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF BAHRAIN
FOR
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS**

**THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE WALLOON GOVERNMENT,
THE FLEMISH GOVERNMENT,
THE GOVERNMENT OF THE REGION OF BRUSSELS-CAPITAL,
AND
THE GOVERNMENT OF THE GRAND-DUCHY OF LUXEMBURG**

AND

THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF BAHRAIN

(hereinafter referred to as “the Contracting Parties”);

DESIRING to strengthen their economic co-operation by creating favourable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

HAVE AGREED as follows:

ARTICLE 1**DEFINITIONS**

For the purpose of this Agreement:

1. The term “investors” shall mean:
 - a) the “nationals”, i.e. any natural person who, according to the legislation of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxemburg or of the Kingdom of Bahrain, is considered as a citizen or national of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxemburg or of the Kingdom of Bahrain respectively;
 - b) the “companies”, i.e. any legal person constituted in accordance with the legislation of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxemburg or of the Kingdom of Bahrain and having its registered office in the territory of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxemburg or of the Kingdom of Bahrain respectively.

2. The term “investments” shall mean any kind of assets and any direct or indirect contribution in cash, in kind or in services, invested or reinvested in any sector of economic activity.

The following shall more particularly, though not exclusively, be considered as investments for the purpose of this Agreement:

- a) movable and immovable property as well as any other rights in rem, such as mortgages, liens, pledges, usufruct and similar rights as defined in accordance with the laws and regulations of the Contracting Party in whose territory the property is situated;
- b) shares, corporate rights and any other kind of shareholdings, including minority or indirect ones, in companies constituted in the territory of one Contracting Party;
- c) bonds, claims to money and to any performance having an economic value;
- d) copyrights, industrial property rights, technical processes, trade names and goodwill; and
- e) concessions granted under public law or under contract, including concessions to explore, develop, extract or exploit natural resources.

Changes in the legal form in which assets and capital have been invested or reinvested shall not affect their designation as “investments” for the purpose of this Agreement.

3. The term “returns” shall mean the proceeds of an investment and shall include in particular, though not exclusively, profits, interests, capital increases, dividends, royalties and fees.
4. The term “territory” shall apply:
 - a) to the territories of the Kingdom of Belgium and the Grand Duchy of Luxemburg as well as the maritime areas, if any, i.e. the marine and under-water areas which extend beyond the territorial waters of the Kingdom of Belgium and upon which the Kingdom of Belgium exercises, in accordance with international law, its sovereign rights and jurisdiction for the purposes of exploring, exploiting and preserving natural resources; and
 - b) to the territory of the Kingdom of Bahrain as well as the maritime areas, seabed and subsoil over which the Kingdom of Bahrain exercises, in accordance with international law, sovereign rights and jurisdiction.

5. The terms “environmental laws” shall mean the laws and regulations, or provision thereof, in force in the Contracting Parties, the primary purpose of which is the protection of the environment, or the prevention of a danger to human, animal, or plant life or health, through:
- a) the prevention, abatement or control of the release, discharge, or emission of pollutants or environmental contaminants;
 - b) the control of environmentally hazardous or toxic chemicals, substances, materials and wastes, and the dissemination of information related thereto;
 - c) the protection or conservation of wild flora or fauna, including endangered species, their habitat, and specially protected natural areas in the Contracting Party's territory.
6. The terms “labour laws” shall mean laws and regulations, or provisions thereof, in force in the Contracting Parties, that are directly related to the following internationally recognised labour rights:
- a) the right of association;
 - b) the right to organise and bargain collectively;
 - c) a prohibition on the use of any form of forced or compulsory labour;
 - d) a minimum age for the employment of children;
 - e) acceptable conditions of work with respect to minimum wages, hours of work, and occupational safety and health.

ARTICLE 2

PROMOTION OF INVESTMENTS

1. Each Contracting Party shall promote investments in its territory by investors of the other Contracting Party and shall accept such investments in accordance with its legislation.
2. In particular, each Contracting Party shall authorize the conclusion and the fulfilment of licence contracts and commercial, administrative or technical assistance agreements, as far as these activities are in connection with such investments.

ARTICLE 3

PROTECTION OF INVESTMENTS

1. All investments, whether direct or indirect, made by investors of one Contracting Party shall enjoy a fair and equitable treatment in the territory of the other Contracting Party.
2. Except for measures required to maintain public order, such investments shall enjoy continuous protection and security, i.e. excluding any unjustified or discriminatory measure which could hinder, either in law or in practice, the management, maintenance, use, possession or liquidation thereof.

3. The treatment and protection referred to in paragraphs 1 and 2 shall at least be equal to those enjoyed by investors of a third State and shall in no case be less favourable than those recognized under international law.
4. However, such treatment and protection shall not cover the privileges granted by one Contracting Party to the investors of a third State pursuant to its participation in or association with a free trade zone, a customs union, a common market or any other form of regional economic organization.

ARTICLE 4

NATIONAL TREATMENT AND MOST FAVOURED NATION

1. In all matters relating to the treatment of investments, the investors of each Contracting Party shall enjoy national treatment and most-favoured-nation treatment in the territory of the other Contracting Party.
2. With respect to the operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments, each Contracting Party shall accord, on its territory, to investors of the other Contracting Party, treatment no less favourable than that granted to its own investors or to investors of any other State if the latter is more favourable.
3. This treatment shall not include the privileges granted by one Contracting Party to investors of a third State by virtue of its participation or association in a free trade zone, customs union, common market or any other form of regional economic organisation.
4. The provisions of this article do not apply to tax matters.

ARTICLE 5

ENVIRONMENT

1. Recognising the right of each Contracting Party to establish its own levels of domestic environmental protection and environmental development policies and priorities, and to adopt or modify accordingly its environmental laws, each Contracting Party shall strive to ensure that its laws provide for high levels of environmental protection and shall strive to continue to improve those laws.
2. The Contracting Parties recognise that it is inappropriate to encourage investment by relaxing domestic environmental laws. Accordingly, each Contracting Party shall strive to ensure that it does not waive or otherwise derogate from, or offer to waive or otherwise derogate from, such laws as an encouragement for the establishment, maintenance or expansion in its territory of an investment.
3. The Contracting Parties reaffirm their commitments under the international environmental agreements, which they have accepted. They shall strive to ensure that such commitments are fully recognised and implemented by their domestic laws.

4. The Contracting Parties recognise that co-operation between them provides enhanced opportunities to improve environmental protection standards.

ARTICLE 6

LABOUR

1. Recognising the right of each Contracting Party to establish its own domestic labour standards, and to adopt or modify accordingly its labour laws, each Contracting Party shall strive to ensure that its laws provide for labour standards consistent with the internationally recognised labour rights set forth in paragraph 6 of Article 1 and shall strive to improve those standards in that light.
2. The Contracting Parties recognise that it is inappropriate to encourage investment by relaxing domestic labour laws. Accordingly, each Contracting Party shall strive to ensure that it does not waive or otherwise derogate from, or offer to waive or otherwise derogate from, such laws as an encouragement for the establishment, maintenance or expansion in its territory of an investment.
3. The Contracting Parties reaffirm their obligations as members of the International Labour Organisation and their commitments under the International Labour Organisation Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up. The Contracting Parties shall strive to ensure that such labour principles and the internationally recognised labour rights set forth in paragraph 6 of Article 1 are recognised and protected by domestic law.
4. The Contracting Parties recognise that co-operation between them provides enhanced opportunities to improve labour standards.

ARTICLE 7

DEPRIVATION AND LIMITATION OF OWNERSHIP

1. Each Contracting Party undertakes not to adopt any measure of expropriation or nationalization or any other measure having the effect of directly or indirectly dispossessing the investors of the other Contracting Party of their investments in its territory.
2. If reasons of public purpose, security or national interest require derogation from the provisions of paragraph 1, the following conditions shall be complied with:
 - a) the measures shall be taken under due process of law;
 - b) the measures shall be neither discriminatory, nor contrary to any specific commitments;
 - c) the measures shall be accompanied by provisions for the payment of an adequate and effective compensation.
3. Such compensation shall amount to the actual value of the investments on the day before the measures were taken or became public.

4. Such compensation shall be paid in the currency of the State of which the investor is a national or in any other convertible currency. It shall be paid without delay and shall be freely transferable. It shall bear interest at the normal commercial rate from the date of the determination of its amount until the date of its payment.
5. Investors of one Contracting Party whose investments suffer losses owing to war or other armed conflict, revolution, a state of national emergency or revolt in the territory of the other Contracting Party shall be granted by the latter Contracting Party a treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, at least equal to that which the latter Contracting Party grants to the investors of the most favoured nation.

ARTICLE 8

TRANSFERS

1. Each Contracting Party shall grant to investors of the other Contracting Party the free transfer of all payments relating to an investment, including more particularly:
 - a) amounts necessary for establishing, maintaining or expanding the investment;
 - b) Amounts necessary for payments under a contract, including amounts necessary for repayment of loans, royalties and other payments resulting from licences, franchises, concessions and other similar rights, as well as salaries of expatriate personnel;
 - c) proceeds from investments;
 - d) proceeds from the total or partial liquidation of investments, including capital gains or increases in the invested capital;
 - e) compensation paid pursuant to Article 7.
2. The nationals of each Contracting Party who have been authorized to work in the territory of the other Contracting Party in connection with an investment shall also be permitted to transfer their earnings to their country of origin.
3. Transfers shall be made in a freely convertible currency at the rate applicable on the day the transfers are made.
4. Each Contracting Party shall issue the authorizations required to ensure that the transfers can be made without undue delay, with no other expenses than the usual bank charges.

ARTICLE 9

SUBROGATION

1. If one Contracting Party or any public institution of this Party pays compensation to its own investors pursuant to a guarantee providing coverage for an investment, the other Contracting Party shall recognize that the former Contracting Party or the public institution concerned is subrogated into the rights of the investors.

2. As far as the transferred rights are concerned, the other Contracting Party shall be entitled to invoke against the insurer who is subrogated into the rights of the indemnified investors the obligations of the latter under law or contract.

ARTICLE 10

APPLICABLE REGULATIONS

If an issue relating to investments is covered both by this Agreement and by the national legislation of one Contracting Party or by international conventions, existing or to be subscribed to by the Parties in the future, the investors of the other Contracting Party shall be entitled to avail themselves of the provisions that are the most favourable to them.

ARTICLE 11

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Any dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party shall be notified in writing by the first party to take action. A detailed memorandum setting out the disputed matters should as far as practicable, accompany the notification.
2. As far as possible, the Parties shall endeavour to settle the dispute through negotiations, if necessary by seeking expert advice from a third party, or by conciliation between the Contracting Parties through diplomatic channels.
3. In the absence of an amicable settlement by direct agreement between the parties to the dispute or by conciliation through diplomatic channels within six months from the notification, the dispute shall be submitted, at the option of the investor, either to the competent jurisdiction of the State where the investment was made, or to international arbitration. To this end, each Contracting Party agrees in advance and irrevocably to the settlement of any dispute by this type of arbitration. Such consent implies that both Parties waive the right to demand that all domestic administrative or judiciary remedies be exhausted.
4. In case of international arbitration, the dispute shall be submitted for settlement by arbitration to one of the hereinafter-mentioned organizations, at the option of the investor:
 - a) an ad hoc arbitral tribunal established according to the arbitration rules laid down by the United Nations Commission on International Trade Law (U.N.C.I.T.R.A.L.); or
 - b) the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (I.C.S.I.D.), set up by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on March 18, 1965.
5. At any stage of the arbitration proceedings or of the execution of an arbitral award, none of the Contracting Parties involved in a dispute shall be entitled to raise as an objection the fact that the investor who is the opposing party in the dispute has received compensation totally or partly covering his losses pursuant to an insurance policy or to the guarantee provided for in Article 9 of this Agreement.

6. The arbitral tribunal shall decide on the basis of the national law, including the rules relating to conflicts of law, of the Contracting Party involved in the dispute in whose territory the investment has been made, as well as on the basis of the provisions of this Agreement, of the terms of the specific agreement which may have been entered into regarding the investment, and of the principles of international law.
7. The arbitral awards shall be final and binding on the parties to the dispute. Each Contracting Party undertakes to execute the awards in accordance with its national legislation.
8. The Contracting Party, which is a party to the dispute, shall, at no time whatsoever during the procedures involving investment disputes, assert as a defence its sovereign immunity.

ARTICLE 12

DISPUTES BETWEEN THE CONTRACTING PARTIES

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement should, if possible, be settled through diplomatic channels.
2. If a dispute between the Contracting Parties cannot be settled through diplomatic channels, it shall upon the request of either Contracting Party be submitted to an arbitral tribunal.
3. Such an arbitral tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval of the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the tribunal. The Chairman shall be appointed within two months from the date of appointment of the other two members.
4. If within the periods specified in paragraph 3 herein the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make any necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or if he is otherwise prevented from discharging the said function, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is a national of either Contracting Party or if he too is prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party shall be invited to make the necessary appointments.
5. The arbitral tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the cost of its own member of the tribunal and of its representation in the arbitral proceedings; the cost of the Chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the two Contracting Parties, and this award shall be final and binding on both Contracting Parties. The tribunal shall determine its own procedure.

ARTICLE 13**PREVIOUS INVESTMENTS**

This Agreement shall also apply to investments made before its entry into force by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the latter's laws and regulations.

ARTICLE 14**ENTRY INTO FORCE AND DURATION**

1. This Agreement shall enter into force one month after the date of exchange of the instruments of ratification by the Contracting Parties. The Agreement shall remain in force for a period of ten years. Thereafter it shall continue in force until the expiration of twelve months from the date on which either Contracting Party shall have given written notice of termination to the other Contracting Party.
2. Investments made prior to the date of termination of this Agreement shall be covered by this Agreement for a period of ten years from the date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at Manama, on 11 July 2006, in two original copies, each in the French, Dutch, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. The text in the English language shall prevail in case of any differences of interpretation.

**FOR THE BELGO-LUXEMBURG
ECONOMIC UNION.:**

For the Government
of the Kingdom
of Belgium:

For the Walloon Government:
For the Flemish Government:
For the Government
of the Region
of Brussels-Capital:

For the Government
of the Grand-Duchy
of Luxemburg:

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE KINGDOM OF BAHRAIN:**

